

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΑΣΩΝ
ΚΑΙ ΑΓΡΟΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
Δ/ΝΣΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΑΣΩΝ ΚΑΙ ΑΓΡΟΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ**

**ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΤΙΠΥΡΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΑΣΩΝ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
(ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ)**

**ΑΘΗΝΑ
Ιανουάριος 2015**

Περιεχόμενα

Εισαγωγή.....	2
1. ΓΕΝΙΚΑ.....	3
1.1. Ισχύουσα οργανωτική διάρθρωση.....	3
1.2. Η δασική πολιτική μέχρι σήμερα.....	6
2. ΟΙ ΔΑΣΙΚΕΣ ΠΥΡΚΑΓΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	7
2.1. Αίτια δασικών πυρκαγιών.....	10
2.2. Εμπλεκόμενοι φορείς.....	11
3. ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΔΑΣΙΚΩΝ ΠΥΡΚΑΓΙΩΝ.....	13
3.1. Στόχοι της Δασικής Υπηρεσίας.....	13
3.2. Έργα Υποδομής - Δράσεις.....	14
3.3. Σχέδια Αντιτυρικής Προστασίας.....	16
3.4. Απαιτούμενα έργα υποδομής – πρόληψης των δασικών πυρκαγιών στο σύνολο των Δασικών Υπηρεσιών της Χώρας την επόμενη εξαετία 2014 έως 2020.....	19

Εισαγωγή

Το Υπουργείο Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (Υ.Π.Ε.Κ.Α.) έχει ως αποστολή τη διατήρηση και βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος, το χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό της χώρας και την προώθηση της ανάπτυξης στους τομείς της ενέργειας και των ορυκτών πρώτων υλών, σύμφωνα με τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης. Για την επίτευξη της αποστολής του, το Υπουργείο, έχοντας επιτελικό και συντονιστικό ρόλο, σχεδιάζει και προωθεί, εκτός των άλλων, τη χάραξη εθνικής δασικής πολιτικής στο πλαίσιο των πολλαπλών λειτουργιών των δασικών οικοσυστημάτων (άρθρο 1 του π.δ. 100/2014, Α'167, όπως ισχύει).

Η Δασική Υπηρεσία είναι ο κύριος φορέας σχεδιασμού, εισήγησης και άσκησης της δασικής πολιτικής, της διαχείρισης, ανάπτυξης και προστασίας των δημοσίων δασών και δασικών εκτάσεων αλλά και ο υπεύθυνος φορέας δασοτεχνικής και δασοπολιτικής εποπτείας και επιτήρησης των μη δημοσίων δασών και του εν γένει δασικού περιβάλλοντος.

Η Κεντρική Δασική Υπηρεσία, διοικητικά εκφράζεται με τη Γενική Δ/νση Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών & Αγροπεριβάλλοντος, η οποία υπάγεται στη Γενική Γραμματεία του Υ.Π.Ε.Κ.Α. (άρθρο 12 του π.δ. 100/2014, Α'167, όπως ισχύει). Σε αποκεντρωμένο επίπεδο, η αρμοδιότητα της άσκησης και υλοποίησης της δασικής πολιτικής, ανήκει στις Δασικές Υπηρεσίες των επτά (7) Αποκεντρωμένων Διοικήσεων της χώρας, σε επιταγή του νόμου 3852/10 (Πρόγραμμα «Καλλικράτης»).

Χάρτης Ι: Οι 13 Περιφέρειες της Χώρας

Τα χρώματα αντιστοιχούν στις 13 αιρετές Περιφέρειες, οι οποίες συγκροτούν τις 7 Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, ως εξής :

1. Μακεδονίας - Θράκης
2. Ηπείρου - Δ. Μακεδονίας
3. Θεσσαλίας – Στ. Ελλάδα
4. Πελοποννήσου – Δ. Ελλάδας και Ιονίου

5. Αττικής
6. Κρήτης
7. Αιγαίου

Με μαύρη γραμμή χωρίζονται οι Περιφερειακές Ενότητες και με λευκή οι Δήμοι

1. ΓΕΝΙΚΑ

1.1. Ισχύουσα οργανωτική διάρθρωση

Με το π.δ. 189/2010 (Α' 221), η αρμοδιότητα της δασικής πολιτικής, σε επίπεδο σχεδιασμού και χάραξης αυτής, μεταφέρθηκε από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων στο Υπουργείο Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Με το π.δ. 100/2014 (Α' 167) «Οργανισμός Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής», ορίζεται ότι η Γενική Δ/νση Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών & Αγροπεριβάλλοντος υπάγεται στη Γενική Γραμματεία του Υ.Π.Ε.Κ.Α. και οι στρατηγικοί σκοποί της είναι ιδίως:

α) Ο προγραμματισμός δράσεων και η διασφάλιση χρηματοδοτικών μέσων για την εφαρμογή της δασικής πολιτικής,

β) Η προστασία των δασικών οικοσυστημάτων και της δημόσιας περιουσίας από κάθε κίνδυνο και απειλή,

γ) Η προστασία του Αγροτικού Περιβάλλοντος και της δημόσιας αγροτικής περιουσίας,

δ) Η προστασία της δασικής βιοποικιλότητας των ειδών, των οικοσυστημάτων και του τοπίου,

ε) Η αειφορική διαχείριση των δασικών οικοσυστημάτων της χώρας,

στ) Η λήψη μέτρων για τη διαχείριση της άγριας πανίδας και την άσκηση της πολιτικής σε θέματα θήρας,

ζ) Ο συντονισμός και η παροχή οδηγιών για την υλοποίηση έργων και εργασιών υποδομής για την ανάπτυξη, την προστασία και τη αειφορική διαχείριση των δασών,

η) Η υλοποίηση πολιτικών για την αναδάσωση καμένων και την αποκατάσταση υποβαθμισμένων δασικών οικοσυστημάτων,

θ) Η λήψη των κατάλληλων μέτρων για την προσαρμογή των δασικών οικοσυστημάτων στην κλιματική αλλαγή και το μετριασμό των επιπτώσεων αυτής,

ι) Η εξασφάλιση της άρτιας εκτέλεσης και εφαρμογής των κατευθύνσεων και οδηγιών και γενικότερα της δασικής πολιτικής που σχεδιάζεται από την Κεντρική Υπηρεσία, αλλά και της εφαρμογής των τοπικών προγραμμάτων και μελετών και της άρτιας εκτέλεσης των δασοτεχνικών έργων από τις Δασικές Υπηρεσίες των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων.

Οι στόχοι αυτής της σύγχρονης δασικής πολιτικής είναι η προστασία και η ανάπτυξη των δασών, η μεγιστοποίηση των διαφόρων λειτουργιών του δάσους και η διεύρυνση της

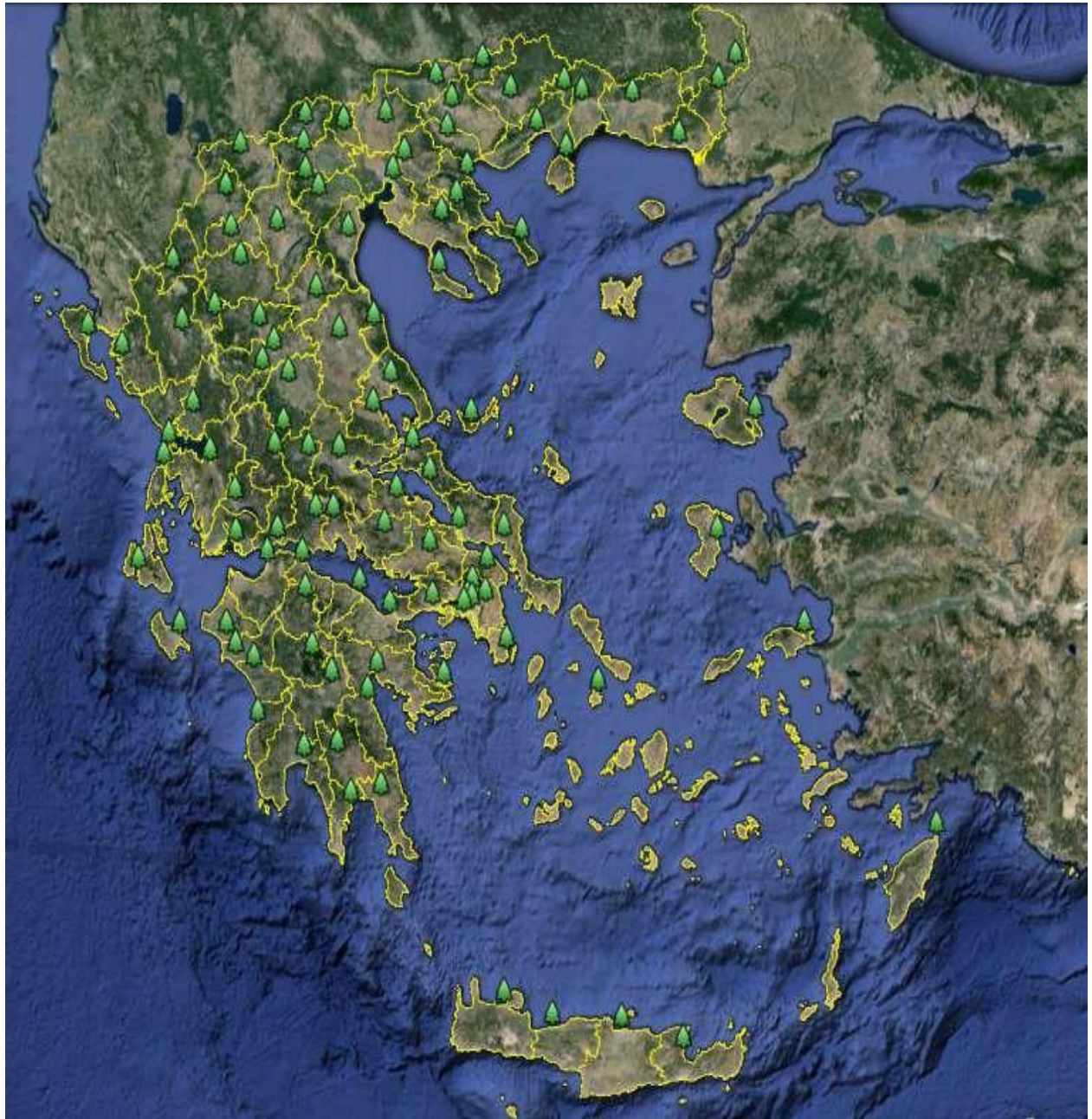
έννοιας «αειφορική διαχείριση» ώστε να περιλάβει και τις άλλες πέραν της ξυλοπαραγωγής προσφορές και λειτουργίες των δασών και κυρίως να αναδειχτεί ο αδιαμφισβήτητος κοινωνικός και οικονομικός ρόλος των δασών.

Σε αποκεντρωμένο επίπεδο, η αρμοδιότητα της άσκησης και υλοποίησης της δασικής πολιτικής, μεταφέρθηκε στις επτά (7) Αποκεντρωμένες Διοικήσεις της χώρας, σε επιταγή του νόμου 3852/10 (Πρόγραμμα «Καλλικράτης»). Αποτέλεσμα αυτής της υπαγωγής, ήταν η έκδοση των σχετικών Προεδρικών Διαταγμάτων και συγκεκριμένα των 142/2010 (Α' 235), 135/2010 (Α' 228), 138/2010 (Α' 231), 141/2010 (Α' 234), 136/2010 (Α' 229), 143/2010 (Α' 236) και 139/2010 (Α' 232), όπως ισχύουν. Ο Γενικός Γραμματέας της κάθε Αποκεντρωμένης Διοίκησης, είναι ο εκπρόσωπος της Κυβέρνησης και υπεύθυνος για την άσκηση της κυβερνητικής πολιτικής στη χωρική έκταση της, σύμφωνα με το άρθρο 101 του Συντάγματος, επομένως και για την υλοποίηση της δασικής πολιτικής. Έτσι συστάθηκε σε κάθε Αποκεντρωμένη Διοίκηση μία (1) Γενική Διεύθυνση Δασών και Αγροτικών Υποθέσεων, η οποία διαρθρώνεται ως ακολούθως (σε ότι αφορά τις Δασικές υπηρεσίες, σύμφωνα και με τις διατάξεις του π.δ. 1213/81, Α' 300, όπως ισχύει) :

- **Διεύθυνση Συντονισμού και Επιθεώρησης Δασών**, με χωρική αρμοδιότητα σε όλη την Αποκεντρωμένη Διοίκηση, επομένως σύνολο υπηρεσιών επτά (7),
- **Διευθύνσεις Αναδασώσεων**, με χωρική αρμοδιότητα στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις Αττικής και Μακεδονίας – Θράκης, επομένως σύνολο υπηρεσιών τρεις (3),
- **Διευθύνσεις Δασών άνευ Δασαρχείων**, με χωρική αρμοδιότητα συγκεκριμένους νομούς (περιφερειακές ενότητες), επομένως σύνολο υπηρεσιών είκοσι τρεις (23),
- **Διευθύνσεις Δασών μετά Δασαρχείων**, με χωρική αρμοδιότητα τους υπόλοιπους νομούς (περιφερειακές ενότητες), επομένως σύνολο υπηρεσιών τριάντα μία (31),
- **Δασαρχεία (επιπέδου Διεύθυνσης)**, με χωρική αρμοδιότητα αυτή των Επαρχείων, επομένως σύνολο υπηρεσιών ογδόντα (80). Εδώ θα πρέπει να σημειωθεί ότι με το π.δ. 135/10 (Α' 228) συστάθηκε το Δασαρχείο Υμηττού, που όμως ουδέποτε μέχρι σήμερα στελεχώθηκε για να λειτουργήσει (επομένως σύνολο υπηρεσιών 81).
- **Δασονομεία (επιπέδου γραφείων) και Δασοφυλάκεια**, ως περαιτέρω αποκεντρωμένες μονάδες, με βάση τα ιδιαίτερα διαχειριστικά και ξυλοπαραγωγικά χαρακτηριστικά των δασικών οικοσυστημάτων, την προσβασιμότητά τους (λόγω

του ορεινού ανάγλυφου ή της νησιώτικης φυσιογνωμίας) και λοιπά κοινωνικά χαρακτηριστικά.

Χάρτης II: Όρια περιοχών ευθύνης δασικών υπηρεσιών και έδρες τους

Υπόμνημα: Ενδεικτική Θέση
Έδρας Δασαρχείου – Δ/σης Δασών άνευ Δασαρχείου

Όρια περιοχής
Ευθύνης Δασαρχείου – Δ/σης Δασών άνευ Δασαρχείου

1.2. Η δασική πολιτική μέχρι σήμερα

Η δασική πολιτική που ασκήθηκε στη χώρα μας μέχρι σήμερα, είχε σαν βασικούς άξονες την οικονομική εκμετάλλευση των δασών για κάλυψη των αναγκών σε δασικά προϊόντα με ταυτόχρονη απασχόληση του εργατικού δυναμικού των δασόβιων και παραδασόβιων πληθυσμών, την προστασία των εδαφών και των υποδομών από τα έντονα χειμαρρικά φαινόμενα, την προστασία και ιδιαίτερη διαχείριση των περιοχών με μοναδικά χαρακτηριστικά όπως οι Εθνικοί Δρυμοί, τα αισθητικά δάση, κτλ, την πυροπροστασία των δασών, την προστασία και διαχείριση της άγριας πανίδας και τέλος την προστασία της δημόσιας περιουσίας δεδομένης της έλλειψης εθνικού κτηματολογίου – αναρτημένων και κυρωμένων δασικών χαρτών - δασολογίου και του πολύπλοκου θεσμικού πλαισίου που διέπει τα ζητήματα του ιδιοκτησιακού καθεστώτος των δασών στη χώρα μας.

Οι παραπάνω στόχοι για όσο χρονικό διάστημα η χρηματοδότηση της δασοπονίας ήταν ικανοποιητική επιτεύχθηκαν σε σημαντικό βαθμό. Τέθηκε σε εκμετάλλευση το σύνολο σχεδόν των παραγωγικών δασών της χώρας μας, διανοίχτηκε δασικό οδικό δίκτυο, αυξήθηκε η παραγωγή δασικών προϊόντων που βοήθησε στην ίδρυση και λειτουργία βιοτεχνιών και βιομηχανιών κατεργασίας ξύλου, έγιναν σημαντικές επεμβάσεις με φράγματα και αναδασωτικά έργα για την αντιμετώπιση του χειμαρρικού προβλήματος της χώρας και αναδασώθηκαν σημαντικά δασικά εδάφη. Οι δραστηριότητες αυτές έδωσαν σημαντική απασχόληση στον παραδασόβιο πληθυσμό, ενίσχυσαν την τοπική οικονομία, μείωσαν τις εισαγωγές προϊόντων ξύλου και ανακούφισαν έτσι την εθνική οικονομία.

Αξιόλογες υποδομές έγιναν επίσης στον τομέα της προστασίας των δασών από τις πυρκαγιές όπως διάνοιξη αντιπυρικών δασικών δρόμων και βελτίωση του υπάρχοντος δασικού οδικού δικτύου, διάνοιξη και συντήρηση αντιπυρικών ζωνών, πυροφυλάκια, υδατοδεξαμενές κτλ.

Δεν αντιμετωπίστηκε όμως στο σύνολό του το πρόβλημα της αποτελεσματικής δασοπροστασίας σε ότι αφορά τόσο τις καταπατήσεις και τις παράνομες επεμβάσεις στα δάση και στις εν γένει δασικές εκτάσεις όσο και το πρόβλημα της διαχρονικής εξασφάλισης των πηγών χρηματοδότησης συντήρησης, βελτίωσης και επέκτασης του υφιστάμενου δικτύου δασικών δρόμων και αντιπυρικών ζωνών. Σημαντικές δασικές εκτάσεις άλλαξαν μορφή, εκχερσώθηκαν και οικοδομήθηκαν. Άλλες επίσης

εκχερσώθηκαν για ανάπτυξη ή επέκταση γεωργικών καλλιεργειών. Η έλλειψη δασικών χαρτών, εθνικού κτηματολογίου και δασολογίου βοήθησε την κατάσταση αυτή. Σε ότι αφορά τις πηγές χρηματοδότησης των έργων και δράσεων πρόληψης, γίνεται προσπάθεια κάθε έτος για οποιαδήποτε δυνατότητα εξεύρεσής τους, όπως Τακτικός Προϋπολογισμός, Δημόσιες Επενδύσεις, Πράσινο Ταμείο και συγχρηματοδοτούμενα Ευρωπαϊκά Προγράμματα.

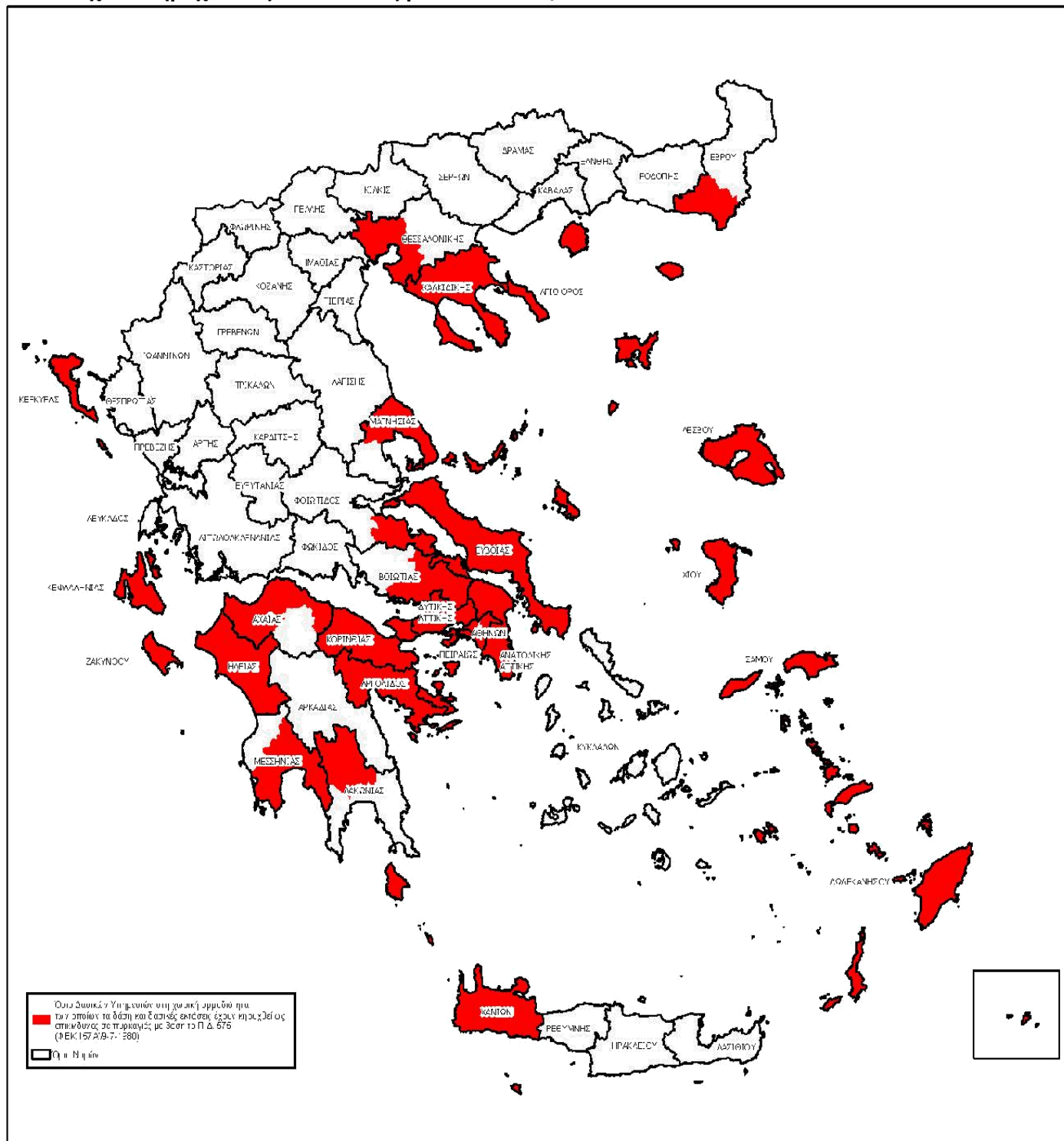
2. ΟΙ ΔΑΣΙΚΕΣ ΠΥΡΚΑΓΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Οι δασικές πυρκαγιές στα Μεσογειακά οικοσυστήματα αποτελούν ένα φυσικό φαινόμενο που συντελεί στη φυσική ισορροπία και την αναγέννησή τους. Τα οικοσυστήματα αυτά είναι σε μεγάλο βαθμό προσαρμοσμένα στη φωτιά, με αποτέλεσμα να έχουν συνήθως τη δυνατότητα να αναγεννηθούν άμεσα και αποτελεσματικά μετά από αυτή. Κατά μέσο όρο ένα Μεσογειακού τύπου δάσος καίγεται από πυρκαγιά από φυσικά αίτια κάθε 50 έως 100 χρόνια. Όμως στη σύγχρονη Ελλάδα, τα φυσικά αίτια ευθύνονται μόνο για το 5% περίπου των δασικών πυρκαγιών. Το υπόλοιπο 95% οφείλεται στην ανθρώπινη δραστηριότητα και έχει σαν συνέπεια τη διατάραξη του φυσικού ρόλου των πυρκαγιών με την αύξηση της συχνότητάς τους και την εξάντληση της φυσικής ικανότητας των οικοσυστημάτων να ανταποκρίνονται στις προκλήσεις της μεταπυρικής αναγέννησης. Το αποτέλεσμα είναι πως οι πυρκαγιές αποτελούν πλέον την πιο σοβαρή απειλή των Ελληνικών Μεσογειακών δασών παρά την εξέλιξη των μηχανικών μέσων πυρόσβεσης και τη δημιουργία περισσότερων πυροσβεστικών υπηρεσιών με πολλά εναέρια μέσα. Ήδη σε πολλές περιοχές με τυπικά Μεσογειακά δασικά οικοσυστήματα όπως στην Αττική παρουσιάζεται σημαντική υποβάθμιση των δασών σε σχέση με τρεις ή τέσσερις δεκαετίες πριν. Ακόμη και μη-Μεσογειακά δάση στα υψηλά βουνά τις χώρες έχουν αρχίσει και αντιμετωπίζουν έντονο πρόβλημα πυρκαγιών που ίσως είναι σημαντικότερο καθώς εκεί η φυσική αποκατάσταση είναι δυσκολότερη και η πιθανότητα μεγάλης διάβρωσης και ερημοποίησης υψηλότερη.

Οι ιδιαίτερα επικίνδυνες περιοχές της Χώρας για την εκδήλωση πυρκαγιών σε δάση και δασικές εκτάσεις αναφέρονται στο π.δ. 575/1980 (Α' 157) και ταξινομούνται ως περιοχές υψηλού κινδύνου για εκδήλωση πυρκαγιάς (Χάρτης ΙΙΙ). Όλες οι υπόλοιπες περιοχές της Χώρας ταξινομούνται ως περιοχές μέσου κινδύνου (γράφημα Ι). Η

ταξινόμηση αυτή γίνεται για τις ανάγκες της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020 κατ' εφαρμογή του άρθρου 24 του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013.

Χάρτης III: Περιοχές δασών και δασικών εκτάσεων ευαίσθητων σε πυρκαγιές που έχουν κηρυχθεί ως επικίνδυνες με το Π.Δ. 575/80.

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 575 (ΦΕΚ 157Α/9-7-1980)

"Περί κηρύξεως ιδιαίτερος ευαίσθητων εις πυρκαγιάς περιοχών δασών και δασικών εκτάσεων ως επικινδύνων."

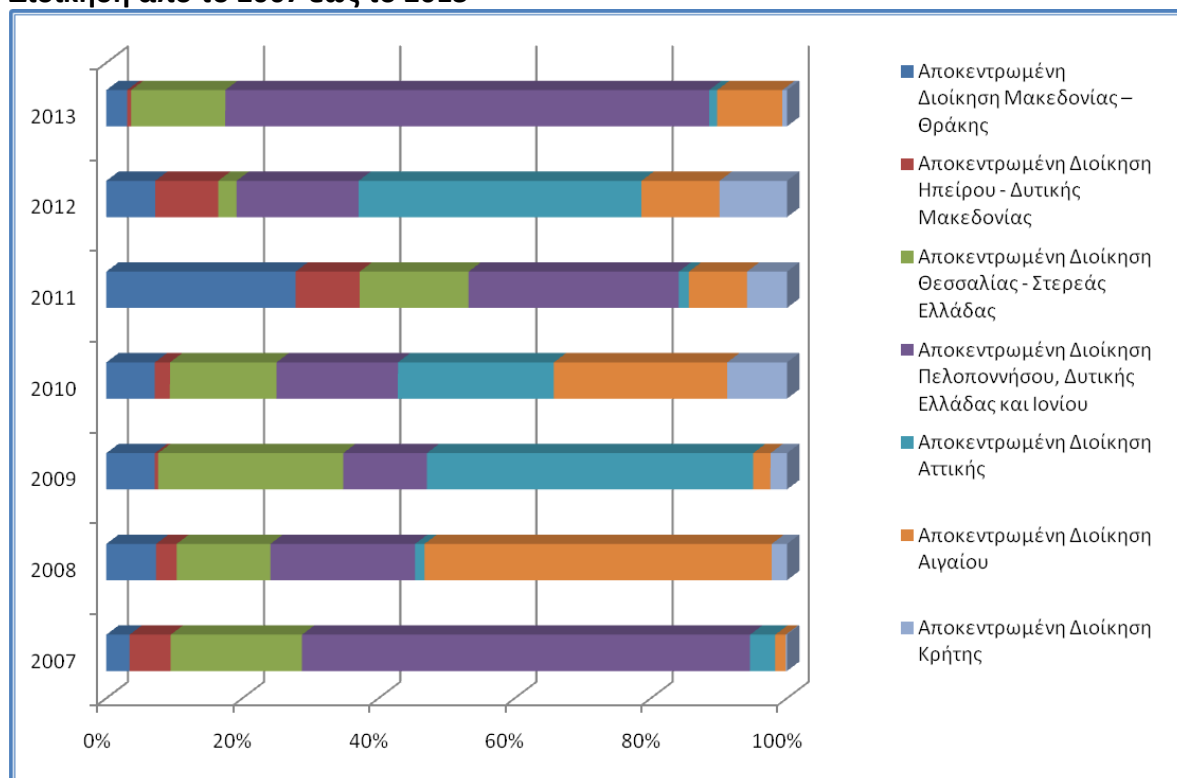
....

Κηρύσσονται, κατά το άρθρον 25 του Ν.998/79 ως επικίνδυνοι περιοχαί δασών και δασικών εκτάσεων της Χώρας αι εμπίπτουσαι εις την τοπικήν αρμοδιότητα των ως έπεται δασικών υπηρεσιών:

α) Διευθύνσεις Δασών Κεφαλληνίας, Ζακύνθου, Κερκυρας, Λέσβου, Σάμου, Χανίων και Χίου.

β) Δασαρχεία Αλεξανδρουπόλεως, Αρναίας, Παλυγύρου, Κασσάνδρας, Θάσου, Θεσσαλονίκης, Σκοπέλου, Βόλου, Αταλάντης, Ιστιαίας, Λίμνης, Χαλκίδος, Θηβών, Πάρνηθος, Πεντέλης, Καπανδριπίου, Λαυρίου, Αιγάλεω, Παιραιώς, Ρόδου, Κω, Μεγάρων, Πόρου, Κορίνθου, Ξυλοκάστρου, Αγίου, Πατρών, Αμαλιάδος, Πύργου, Ολυμπίας, Καλαμάρας, Σπάρτης και Κρανιδίου.

Γράφημα Ι: Το σύνολο της καμένης δασικής έκτασης σε ha ανά Αποκεντρωμένη Διοίκηση από το 2007 έως το 2013

Στο ανωτέρω ραβδόγραμμα απεικονίζεται γραφικά το σύνολο της καμένης δασικής έκτασης σε ha, ποσοστιαία και ανά έτος, για κάθε Αποκεντρωμένη Διοίκηση από το 2007 μέχρι το 2013.

Εξάλλου, σύμφωνα με την Ε(93) 1619 Τελικό/24.6.1993 Απόφαση της Ε.Ε. που ελήφθη στα πλαίσια εφαρμογής της παρ.2 και 5 του άρθρου 2 του Καν. 2158/1992 «για την πυροπροστασία των κοινοτικών δασών», το σύνολο της Εθνικής επικράτειας είχε ταξινομηθεί σε ζώνη υψηλού κινδύνου.

Με δεδομένα όλα τα παραπάνω, προκύπτει εύλογα η ανάγκη οι αποκεντρωμένες Δασικές Υπηρεσίες της χώρας, σαν οι αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες για την προστασία, διαχείριση και ανάπτυξη των δασικών οικοσυστημάτων, καθώς και όλοι οι άλλοι εμπλεκόμενοι με τη δασοπροστασία φορείς, να πρέπει να μεγιστοποιήσουν τις προσπάθειες, κυρίως στις αναγκαίες υποδομές και μέσα πρόληψης, ώστε να αποτραπεί η περαιτέρω καταστροφή των ελληνικών δασών. Αυτό ευνόητα και πιο συγκεκριμένα, αφορά όλες τις φάσεις της διαχείρισης των πυρκαγιών δηλαδή την πρόληψη, την καταστολή και την αντιμετώπισή τους. Με δεδομένο μάλιστα ότι είναι ευκολότερο και οικονομικά αποδοτικότερο να προλαμβάνεται η εκδήλωση μιας πυρκαγιάς από το να κινητοποιούνται επίγειες και εναέριες δυνάμεις για να δώσουν μάχη κατάσβεσης, είναι

απαραίτητο να δοθεί η μέγιστη δυνατή έμφαση στην αποτελεσματική πρόληψη των πυρκαγιών.

2.1. Αίτια δασικών πυρκαγιών

Η αποτελεσματική πρόληψη των δασικών πυρκαγιών προϋποθέτει καλή γνώση και κατανόηση των αιτίων που τις προκαλούν. Τα αίτια χωρίζονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες, τα φυσικά και τα ανθρωπογενή. Πιο συγκεκριμένα:

α. Φυσικά: κεραυνός, έκρηξη ηφαιστείου, σπίθες από πτώση βράχων και αυτανάφλεξη

β. Ανθρωπογενή που διακρίνονται σε:

- Ατυχήματα

- ο Βιομηχανικά ατυχήματα
- ο Τροχαία και αεροπορικά ατυχήματα
- ο Βλάβες γεωργικών μηχανημάτων, κλπ.

- Αμέλειες

- ο Απόρριψη αναμμένων τσιγάρων και άναμμα φωτιάς στο δάσος.
- ο Διάφορες γεωργικές δραστηριότητες και κυρίως η καύση ξερών χόρτων (καλαμιά). Το φαινόμενο αυτό ήταν πολύ εντονότερο κατά το παρελθόν με τάση μείωσης τα τελευταία χρόνια.
- ο Απόρριψη σκουπιδιών στο δάσος. Δεν πρέπει να τοποθετούνται ή να εγκαταλείπονται εύφλεκτες ύλες, άχρηστα είδη και απορρίμματα μέσα σε δάση ή δασικές εκτάσεις.
- ο Καύση σκουπιδιών και η ύπαρξη ανεξέλεγκτων χωματερών (αμέλεια). Διάφορες δραστηριότητες σε εξοχικές κατοικίες.
- ο Κάπνισμα μελισσών.
- ο Πεδία βολής του στρατού.
- ο Βραχυκυκλώματα του δικτύου της ΔΕΗ.
- ο Οι δραστηριότητες των κυνηγών.

- Προμελετημένους Εμπρησμούς, δηλαδή ηθελημένους εμπρησμούς από άτομα υπεύθυνα για τις πράξεις τους:

- ο Εμπρησμοί για αποκόμιση οφέλους (αλλαγή χρήσεων γης, εξασφάλιση εργασίας, κλπ.)

- Καύση βοσκοτόπων (οι βοσκοί καίνε στις αρχές του φθινοπώρου τους βοσκοτόπους για την απομάκρυνση των ξερών χόρτων και ακανθών, έτσι ώστε να βλαστήσει νέο χόρτο χωρίς να εμποδίζεται από την υπερκείμενη ξερή βλάστηση)
- Χρήση πυρκαγιάς για εκδίκηση
- Βανδαλισμοί, εξτρεμιστικές και τρομοκρατικές ενέργειες

- Εμπρησμοί από άτομα μη ικανά να αντιληφθούν τις συνέπειες των πράξεών τους

τους

- Εμπρησμοί από ανήλικους
- Εμπρησμοί από πυρομανείς και άλλους ψυχοπαθείς.

Με βάση τα στατιστικά δεδομένα των πυρκαγιών σε σχέση με τις άλλες μεσογειακές χώρες (κράτη μέλη της Ε.Ε), η Ελλάδα, παρουσιάζει τη μεγαλύτερη κατά μέσο όρο καιγόμενη επιφάνεια κατά πυρκαγιά. Το γεγονός αυτό οφείλεται κυρίως στο συνδυασμό εύφλεκτης βλάστησης και κλίματος ο οποίος αυξάνει τη δυσκολία αντιμετώπισης των πυρκαγιών που με τη σειρά της γίνεται μεγαλύτερη λόγω του διάσπαρτου της έκτασης της χώρας μας (ηπειρωτικός και νησιώτικος χώρος) αλλά και πιθανότατα σε κάποιες αδυναμίες του μηχανισμού καταστολής. Επίσης, μπορεί να οφείλεται σε κάποιο βαθμό και στον τρόπο καταγραφής των στατιστικών δεδομένων.

Η εγκατάλειψη της υπαίθρου από τους παραδασόβιους πληθυσμούς που ασκούσαν παραδοσιακά επαγγέλματα (ρητινοκαλλιέργεια, βοσκή, ξύλευση κλπ), είχε σαν αποτέλεσμα την τεράστια συσσώρευση καύσιμης ύλης και την απουσία του ανθρώπου από το δάσος. Έτσι αυξήθηκε η δυναμική των πυρκαγιών ενώ παράλληλα χάθηκε η γνώση και η δυνατότητα αντιμετώπισης των πυρκαγιών από τους κατοίκους, συνεπικουρούσης της εγκατάλειψης της γεωργικής δραστηριότητας και την αστικοποίηση του αγροτικού πληθυσμού.

2.2. Εμπλεκόμενοι φορείς

Με τις διατάξεις του ν. 2612 (Α' 112) η ευθύνη και ο επιχειρησιακός σχεδιασμός της καταστολής των πυρκαγιών στα δάση και στις δασικές εν γένει εκτάσεις, έχει ανατεθεί στο Πυροσβεστικό Σώμα. Στην αρμοδιότητα της Γενικής Δ/σης Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος αλλά και των αποκεντρωμένων Δασικών Υπηρεσιών παρέμεινε η προστασία των δασικών οικοσυστημάτων από κάθε κίνδυνο και

ιδίως από δασικές πυρκαγιές με κύριο μέλημα τους την πρόληψή τους και την μεταπυρική αποκατάσταση.

Η Κεντρική Δασική Υπηρεσία (Γενική Δ/νση Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος) είναι υπεύθυνη για την έκδοση κατευθυντηρίων οδηγιών και την εξεύρεση πηγών χρηματοδότησης των Δασικών Υπηρεσιών των Αποκεντρωμένων για την υλοποίηση από αυτές έργων και προγραμμάτων δασοπροστασίας, την προμήθεια αναγκαίων μέσων και υλικών, τη συγκρότηση και λειτουργία συνεργείων επιφυλακής και περιπόλων με σκοπό την προστασία των δασών καθ' όλη την διάρκεια του έτους. Επίσης διαθέτει εκπρόσωπο στο Ενιαίο Συντονιστικό Κέντρο Επιχειρήσεων (Ε.Σ.Κ.Ε.) όπως αυτό αναδιαρθρώθηκε με τις διατάξεις του ν. 4249/14 (Α' 73), «Αναδιοργάνωση της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού Σώματος και της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση των υπηρεσιών του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και ρύθμιση λοιπών θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και άλλες διατάξεις») κατά την αντιπυρική περίοδο (Μάιο έως και Οκτώβριο κάθε έτους), ενώ ταυτόχρονα στελεχώνει και το Συντονιστικό Κέντρο Δασοπροστασίας (1591), υποστηρίζοντας το έργο της προστασίας δασών με την απαραίτητη πληροφόρηση προς τις Δασικές Υπηρεσίες καθ' όλη την διάρκεια του έτους.

Καθώς όμως οι δασικές πυρκαγιές είναι φαινόμενο που εντάσσεται στην κατηγορία των φυσικών καταστροφών (Σχέδιο Ξενοκράτης ΦΕΚ 423 Β'/10-4-2003), για να μειωθούν οι καταστροφικές τους συνέπειες στο φυσικό περιβάλλον και την κοινωνία χρειάζεται ο αποτελεσματικός συντονισμός των εμπλεκόμενων φορέων σε όλα τα διοικητικά επίπεδα. Πρέπει επομένως να δίνεται μεγάλη έμφαση εκτός από την πρόληψη στην τόνωση και αναδιάρθρωση της δασικής διαχείρισης, στην κινητοποίηση και οργάνωση των φορέων, των πολιτών και των εθελοντικών οργανώσεών τους και στην αξιοποίηση του δυναμικού και της τεχνογνωσίας όλων των εμπλεκόμενων φορέων έτσι ώστε να αναδειχθεί σε προτεραιότητα η έγκαιρη και αποτελεσματική αντιμετώπιση των πυρκαγιών στο ξεκίνημά τους.

Η Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας έχει την ευθύνη για το συντονισμό των δράσεων όλων των εμπλεκόμενων φορέων για την αντιμετώπιση καταστροφών και καταστάσεων έκτακτης ανάγκης που ενδέχεται να προκληθούν από δασικές πυρκαγιές (Ν. 3013/2002). Στα πλαίσια αυτά εκδίδει κάθε έτος εγκύκλιο με θέμα «Σχεδιασμός και δράσεις Πολιτικής Προστασίας για την αντιμετώπιση των δασικών πυρκαγιών» με την

οποία επισημαίνονται οι δράσεις και συνεργασίες που οφείλουν να αναλάβουν οι επί μέρους φορείς (ΟΣΕ, ΔΕΗ, ΣΝΟ, ΟΤΑ, Υπουργεία, Δασικές Υπηρεσίες κλπ), ενώ επιχειρείται και η αποσαφήνιση των αρμοδιοτήτων τους ώστε να επιτευχθεί το καλύτερο αποτέλεσμα στην πρόληψη των δασικών πυρκαγιών.

3. ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΔΑΣΙΚΩΝ ΠΥΡΚΑΓΙΩΝ

Ως πρόληψη των δασικών πυρκαγιών ορίζεται το σύνολο των ενεργειών που γίνονται πριν την έναρξη μιας πυρκαγιάς με σκοπό:

- Τη μείωση ή εξάλειψη της πιθανότητας εκδήλωσης της πυρκαγιάς
- Τη μείωση της πιθανότητας εξάπλωσης κάθε εκδηλούμενης πυρκαγιάς
- Τη μείωση των καταστροφών σε περίπτωση εκδήλωσης πυρκαγιάς
- Την ύπαρξη ενός μηχανισμού ικανού να εντοπίσει άμεσα κάθε νέα πυρκαγιά και να αποστείλει χωρίς καθυστέρηση τις απαιτούμενες δυνάμεις για άμεση καταστολή της.

3.1. Στόχοι της Δασικής Υπηρεσίας

Οι κύριοι στόχοι της Δασικής Υπηρεσίας αναφορικά με την πρόληψη των δασικών πυρκαγιών, για το σύνολο της Εθνικής επικράτειας, είναι :

- α) η μείωση του κινδύνου εκδήλωσης και εξάπλωσης δασικών πυρκαγιών,
- β) η ύπαρξη των αναγκαίων υποδομών για χρήση τους από τις δυνάμεις καταστολής,
- γ) η αποτελεσματική οργάνωση του προσωπικού και των διαθέσιμων μέσων της, ώστε να συμβάλλει ουσιαστικά με τις επιστημονικές γνώσεις και την εμπειρία που διαθέτει,
- δ) η μείωση των καταστρεπτικών συνεπειών των δασικών πυρκαγιών, και όλα τα παραπάνω με το χαμηλότερο δυνατό κόστος.

Για την επίτευξη των ανωτέρω στόχων οι βασικοί άξονες πάνω στους οποίους κινείται η δασική Υπηρεσία με τις κατά τόπους υφιστάμενες Υπηρεσίες της, απαρτίζονται από τα εξής μέτρα :

- α. Δημιουργία – συντήρηση – βελτίωση έργων υποδομής πρόληψης δασικών πυρκαγιών (δασικοί δρόμοι, αντιπυρικές ζώνες, πυροφυλάκια - παρατηρητήρια για στελέχωσή τους με κατάλληλο προσωπικό και εξοπλισμό, υδατοδεξαμενές,

δημιουργία Τράπεζας πληροφοριών, ανάπτυξη συστήματος άμεσης ανταλλαγής πληροφοριών κλπ).

β. Κατάλληλοι δασοκομικοί χειρισμοί (επεμβάσεις στην βλάστηση όπως καλλιέργεια, ανάπτυξη σύνθεσης και δομής των δασών, απομάκρυνση της βλάστησης εκατέρωθεν των πρανών των δασικών δρόμων κλπ).

γ. Χρηματοδότηση της δασικής έρευνας στον τομέα των πυρκαγιών με εισαγωγή σύγχρονων τεχνολογιών (ηλεκτρονικές κάμερες, τηλεπισκοπικά μέσα, συστήματα πληροφορικής, ανάπτυξη συστημάτων ηλεκτρονικής ανίχνευσης των δασικών πυρκαγιών κλπ).

δ. Συνεχής και αδιάλειπτη παρουσία των δασικών οργάνων στην ελληνική ύπαιθρο, κατάλληλα εξοπλισμένων, για τον άμεσο εντοπισμό και αναγγελία στην Πυροσβεστική Υπηρεσία τυχόν εκδηλούμενης δασικής πυρκαγιάς.

ε. Ανάπτυξη της φιλοδασικής συνείδησης και της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης με προγράμματα ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης και ιδιαίτερα των νέων ανθρώπων, σύμφωνα με άρθρο 21 του ν. 998/79 (Α' 289), όπως επίσης και διαρκής εκπαίδευση των στελεχών της δασικής υπηρεσίας.

3.2. Έργα Υποδομής – Δράσεις

Σημαντικό ρόλο στην πρόληψη των πυρκαγιών παίζουν τα έργα υποδομής που εκτός της προληπτικής τους δράσης λειτουργούν ταυτόχρονα και ως μέρος της προετοιμασίας για την καλύτερη και αποτελεσματική αντιμετώπισή τους. Τα έργα αυτά αφορούν όλα τα δασικά οικοσυστήματα ανεξάρτητα του ιδιοκτησιακού τους καθεστώτος. Κάθε χρόνο και πριν την έναρξη της αντιπυρικής περιόδου συνεδριάζει το αρμόδιο Συντονιστικό Όργανο, τόσο σε επίπεδο κεντρικής διοίκησης όσο και σε επίπεδο Αποκεντρωμένων Διοικήσεων και Περιφερειών της χώρας. Αυτό, εκτός από την παρουσίαση του βαθμού ετοιμότητας της κάθε εμπλεκόμενης υπηρεσίας, αποφασίζει τη λήψη των αναγκαίων προληπτικών και κατασταλτικών μέτρων κατά των πυρκαγιών των Δασών. Στην απόφαση αυτή καθορίζεται η οργάνωση και ο συντονισμός για τον αντιπυρικό αγώνα, η πρόληψη και η καταστολή των πυρκαγιών κατά των δασών, δασικών εκτάσεων και γεωργοκτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων και οι υποχρεώσεις και οι ευθύνες των εμπλεκόμενων Δημοσίων Υπηρεσιών, των ΟΤΑ κλπ., για τα απαραίτητα προληπτικά και κατασταλτικά μέτρα που επιβάλλεται να ληφθούν από αυτές. Εκτός από

τα έργα, η πρόληψη των πυρκαγιών περιλαμβάνει και κατάλληλα οργανωμένες δράσεις. Τα έργα και οι δράσεις αυτές, που συνδυαζόμενα έχουν σκοπό τη μείωση του αριθμού των πυρκαγιών, την αποτελεσματική αντιμετώπισή τους και τον περιορισμό των δυσμενών συνεπειών τους, συνοψίζονται στα εξής:

1. Έργα και εργασίες αντιπυρικής προστασίας σε δάση και δασικές εκτάσεις για τα οποία είναι υπεύθυνη η Δασική Υπηρεσία και που περιλαμβάνουν:

- Εγκατάσταση δεξαμενών νερού – σημείων υδροληψίας
- Εγκατάσταση παρατηρητηρίων – πυροφυλακίων
- Διαχείριση των δασών με κατάλληλους δασοκομικούς χειρισμούς που λαμβάνουν υπόψη τους την ανάγκη περιορισμού του κινδύνου πυρκαγιάς
- Εργασίες μείωσης της καύσιμης δασικής βλάστησης του υπορόφου σε επιλεγμένες συστάδες, όπως στα πρηνή δασικών δρόμων σε απόσταση 30-50 m.
- Κατασκευή, βελτίωση και συντήρηση του δασικού οδικού δικτύου και των αντιπυρικών ζωνών.
- Κατασκευή και βελτίωση μόνιμων συστημάτων επιτήρησης, ανίχνευσης και εντοπισμού δασικών πυρκαγιών και έγκαιρης ειδοποίησης.
- Οργάνωση ομάδων επιφυλακής – περιπόλων και εξοπλισμός τους με τα κατάλληλα μέσα τεχνολογίας.
- Προμήθεια των κατάλληλων ειδών ένδυσης και υπόδησης των δασικών υπαλλήλων, λόγω των ιδιαίτερα σκληρών συνθηκών εργασίας υπαίθρου.

2. Μέτρα πρόληψης για την αποφυγή πυρκαγιών από γεωργικές και άλλες εργασίες, για τα οποία είναι υπεύθυνη η Πυροσβεστική Υπηρεσία.

3. Ανάπτυξη της φιλοδασικής συνείδησης και περιβαλλοντικής εκπαίδευσης με προγράμματα ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης και ιδιαίτερα των μαθητών και των νέων ανθρώπων, σύμφωνα με το άρθρο 21 του ν. 998 (Α' 289) με ενημέρωση του κοινού για την λήψη μέτρων πρόληψης. Συνυπεύθυνες είναι η Δασική Υπηρεσία και η Πολιτική Προστασία.

4. Επιτήρηση των δασών (πυροφυλάκια, επίγειες και εναέριες περιπολίες) κατά την διάρκεια της αντιπυρικής περιόδου για την έγκαιρη επισήμανση και κατάσβεση των πυρκαγιών. Συνυπεύθυνες είναι η Πολιτική Προστασία (με τη συμμετοχή των ΟΤΑ και των εθελοντικών οργανώσεων Πολιτικής Προστασίας) με την Πυροσβεστική Υπηρεσία.

5. Η πρόληψη των δασικών πυρκαγιών προϋποθέτει καλή γνώση του που, πως, πότε και γιατί εκδηλώνονται αυτές. Για το σκοπό αυτό πολύτιμο εργαλείο αποτελεί η συλλογή, επεξεργασία, ανάλυση και μελέτη στατιστικών στοιχείων για τις πυρκαγιές. Έχει δηλαδή μεγάλη σημασία η αποτελεσματική διερεύνηση των αιτίων των πυρκαγιών και η συλλογή αξιόπιστων στοιχείων σχετικά με την εκδήλωσή τους, την αντιμετώπιση και τις καταστροφές που προκάλεσαν ώστε να μπορεί να παρακολουθηθεί η εξέλιξη του προβλήματος, να αποτιμάται η αποτελεσματικότητα της πρόληψης και της καταστολής και να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα στο μέλλον. Στα μέτρα αυτά μπορούν παραδείγματος χάριν να ενταχθούν μεταβολές στη νομοθεσία όπου ενδείκνυται και η γενική προώθηση τεχνικών λύσεων για συγκεκριμένα αίτια πυρκαγιών (π.χ. καταλύτες αυτοκινήτων). Από τα παραπάνω γίνεται εμφανής η ανάγκη συμβολής όλων των φορέων για τη δημιουργία αξιόπιστων βάσεων δεδομένων για τις πυρκαγιές που θα αποτελούν πολύτιμο εργαλείο για την καλύτερη διαχείρισή τους τόσο σε τοπικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο χώρας.

6. Διαρκής εκπαίδευση των στελεχών της δασικής υπηρεσίας, τόσο σε θέματα χρήσης σύγχρονων μέσων και τεχνολογιών όσο και σε θέματα ασφάλειας του εμπλεκόμενου ανθρώπινου δυναμικού σε όλες τις δράσεις Δασοπροστασίας.

Τόσο τα έργα όσο και οι δράσεις πρόληψης που προαναφέρθηκαν σχεδιάζονται, οργανώνονται και εκτελούνται πριν αλλά και κατά τη διάρκεια της αντιπυρικής περιόδου. Ο προκατασταλτικός αυτός σχεδιασμός, που έχει επικρατήσει να ονομάζεται «αντιπυρικό σχέδιο», αποτελεί μέρος της πρόληψης (γίνεται πριν την περίοδο των πυρκαγιών) και λειτουργεί ως ο σύνδεσμος μεταξύ αυτής και της καταστολής.

3.3. Σχέδια αντιπυρικής προστασίας

Στην έδρα κάθε Δασικής Υπηρεσίας (Δασαρχείο ή Δ/νση Δασών άνευ Δασαρχείου) εκπονούνται και συντάσσονται σχέδια πρόληψης δασικών πυρκαγιών στα πλαίσια του αντιπυρικού σχεδιασμού της Περιφέρειας (σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 5 της 12030 Φ.109.1/10-5-1999 ΚΥΑ/ΦΕΚ 713/Β/19-5-1999). Τα σχέδια αυτά συντάσσονται σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές που έχουν εγκριθεί με την αρ. πρ. 117824/1335/31.03.2011 απόφαση του τότε Υφυπουργού ΠΕΚΑ και ισχύουν.

Σκοπός του σχεδίου αντιπυρικής προστασίας είναι ο κατά χώρο, χρόνο και τρόπο σχεδιασμός της πυροπροστασίας των δασικών οικοσυστημάτων.

Βάση για την εκπόνηση του αντιπυρικού σχεδίου είναι μία εμπεριστατωμένη «ανάλυση απειλής» για την περιοχή ενδιαφέροντος, επάνω στην οποία δομούνται τόσο τα μέτρα πρόληψης όσο και η προετοιμασία για την καταστολή. Από την ανάλυση αυτή προκύπτουν η κατανομή και το μέγεθος του κινδύνου από πυρκαγιές στο χώρο και τον χρόνο, αλλά και το πιθανό μέγεθος μιας καταστροφής.

Είναι προφανές ότι όσο ακριβέστερα γίνει η ανάλυση απειλής τόσο ισχυρότερη και πιο αντικειμενική είναι η βάση για να αποφασιστούν τα απαραίτητα μέτρα και έργα πρόληψης. Για την ευκολότερη και αποτελεσματικότερη εφαρμογή της ανάλυσης απειλής απαιτείται η αξιοποίηση σύγχρονων τεχνολογιών όπως τα Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών, GPS, δορυφορική τηλεπισκόπηση, βάσεις δεδομένων και εργαλεία ανάλυσής τους κλπ. καθώς και η μεγαλύτερη δυνατή αξιοποίηση της δασικής έρευνας στον τομέα των δασικών πυρκαγιών. Η μη ύπαρξη όμως ενός χάρτη ανάλυσης απειλής, εφόσον δεν υπάρχουν άμεσα οι δυνατότητες δημιουργίας του, δεν αποτελεί παράγοντα αποτροπής από τη δημιουργία αντιπυρικού σχεδίου. Αντίθετα, προτείνεται η καλύτερη δυνατή εφαρμογή των αρχών εκτίμησης της ανάλυσης απειλής, έστω και με εμπειρική αρχικά προσέγγιση και η μελλοντική αναβάθμιση της ανάλυσης καθώς βελτιώνονται τα διαθέσιμα στοιχεία, γνώσεις και τεχνολογικές δυνατότητες.

Όσον αφορά τους χάρτες στους οποίους βασίζεται το αντιπυρικό σχέδιο αυτοί πρέπει να είναι κλίμακας 1:50.000 ή μεγαλύτερης (ψηφιακοί σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3882/2010). Σε αυτούς πρέπει να αποτυπώνονται οι παρακάτω πληροφορίες της αρμόδιας Δασικής Υπηρεσίας:

1. Χάρτης της Ελλάδος με την γεωγραφική και πολιτική θέση της μελετώμενης περιοχής (προσανατολιστικός χάρτης).
2. Χάρτης των ορίων και της θέσης του Δασαρχείου και άλλων δασικών εγκαταστάσεων καθώς και των εδρών των άλλων εμπλεκόμενων υπηρεσιακών μονάδων της μελετώμενης περιοχής.
3. Χάρτης κατανομής τύπων δασικής και αγροτικής βλάστησης (π.χ. συστάδες με αείφυλλα πλατύφυλλα, δάσος ελάτης, δάσος οξυάς, δάσος χαλεπίου πεύκης, ελαιώνας, χορτολίβαδο, κλπ.).
4. Σύνταξη οικολογικού χάρτη με τον βαθμό ευφλεκτότητας και καυσιμότητας.
5. Σύνταξη χάρτη ανάλυσης απειλής σε πρόσφορη κλίμακα.
6. Χάρτης εκτάσεων με φυσική αναγέννηση ή τεχνητή αναδάσωση.

7. Χάρτης ιδιοκτησιακής κατάστασης της μελετώμενης περιοχής (δημόσιες και μη-δημόσιες εκτάσεις), για διευκόλυνση της χωροθέτησης έργων.

8. Χάρτης του κινδύνου που διατρέχει ο μελετώμενος δασικός χώρος. (αποτυπώνονται οι επικίνδυνες για ανάφλεξη περιοχές με βάση τα στατιστικά στοιχεία της τελευταίας δεκαετίας).

9. Χάρτης της υπάρχουσας αντιπυρικής οργάνωσης (πυροφυλάκια – παρατηρητήρια – πυροσβεστικές υπηρεσίες & σταθμοί).

10. Χάρτης του βασικού οδικού δικτύου, του κεντρικού οδικού δικτύου με τις διασταυρώσεις καθώς και τις αντιπυρικές λωρίδες.

11. Χάρτης των Εθνικών Δρυμών, των μνημείων της φύσης, των προστατευομένων – ευαίσθητων περιοχών με οποιοδήποτε θεσμικό καθεστώς και η υπάρχουσα υποδομή τους.

12. Χάρτης των προστατευμένων βιότοπων.

13. Χάρτης των περιοχών Natura.

14. Χάρτης σημείων γενικότερου ενδιαφέροντος εντός δασών όπως των αρχαιολογικών, ιστορικών χώρων, μονές, κατασκηνώσεις, κάμπινγκ, καταλύματα, χιονοδρομικές εγκαταστάσεις κ.α. δραστηριοτήτων.

15. Χάρτες καμένων εκτάσεων κατά έτος πυρκαγιάς (όπως προκύπτουν από τις κηρύξεις αυτών ως αναδασωτέων).

16. Χάρτες πυρκαγιών με τα σημεία έναρξης πυρκαγιών (στο βαθμό που είναι εφικτό).

17. Χάρτης ανοικτών χώρων που παρέχουν την δυνατότητα ασφαλούς συγκέντρωσης δυνάμεων και υλικών (προτεινόμενα σημεία συγκέντρωσης δυνάμεων, θέσεις προσγείωσης ελικοπτέρων).

18. Χάρτης υδατοπαροχών (δεξαμενές, λίμνες, πηγές, πυροσβεστικοί κρουνοί κλπ).

19. Χάρτης με τις υπαίθριες χωματερές-σκουπιδότοπους.

20. Χάρτης με τα δίκτυα υγραερίου, φυσικού αερίου και εάν είναι δυνατόν δικτύου εναερίων καλωδιώσεων της ΔΕΗ υψηλής τάσης.

21. Χάρτης με τα πεδία βολής του στρατού, τις στρατιωτικές εγκαταστάσεις, τα αεροδρόμια και τα ελικοδρόμια.

Επίσης, το αντιπυρικό σχέδιο πρέπει να περιλαμβάνει και μη χωρικά δεδομένα και πληροφορίες όπως:

1. Διάγραμμα κρίσιμου περιόδου των πυρκαγιών.

2. Διάγραμμα κρίσιμων ημερών (εβδομάδας).
3. Διάγραμμα κρίσιμων ωρών της ημέρας.
4. Διάγραμμα σχέσεων συχνότητας έκαστου κλιματικού παράγοντος.
5. Διάγραμμα σχέσης της καταστρεπτικότητας (καείσα έκταση) και έκαστου κλιματικού παράγοντος.

Ακόμη απαιτούνται ενημερωμένος κατάλογος διευθύνσεων και τηλεφώνων όλων των εμπλεκόμενων – συνεργαζομένων φορέων του δημοσίου (πυροσβεστικοί σταθμοί, αστυνομία, λιμενικό, ΟΤΑ κλπ.), καθώς και εθελοντών και ιδιωτών με μηχανήματα χρήσιμα για την κατάσβεση, δασεργατών, κλπ.

Σημειώνεται ότι με την ψήφιση του Νόμου 3882/2010 (Α' 166) περί της «Εθνικής Υποδομής Γεωχωρικών Πληροφοριών» υποχρεούνται όλες οι δημόσιες υπηρεσίες να συντάσσουν, τηρούν και επικαιροποιούν σε ψηφιακή μορφή τα παραπάνω αρχεία και να τα διαθέτουν στις συνεργαζόμενες υπηρεσίες.

Τέλος τονίζεται ότι οι αντιπυρικές μελέτες που προβλέπουν την εκτέλεση αντιπυρικών έργων πρέπει να είναι ενταγμένες στις γενικότερες μελέτες διαχείρισης της περιοχής ευθύνης του Δασαρχείου.

3.4. Απαιτούμενα έργα υποδομής – πρόληψης των δασικών πυρκαγιών στο σύνολο των Δασικών Υπηρεσιών της Χώρας την επόμενη εξαετία 2014 έως 2020

- **Σύνταξη μελετών και σχεδίων αντιπυρικής προστασίας για όλες τις Δασικές Υπηρεσίες :** η ύπαρξη τέτοιων σύγχρονων μελετών και σχεδίων που θα προβλέπουν την οργάνωση των συντελεστών της αντιπυρικής προστασίας, αποτελεί την αναγκαία υποδομή και η έλλειψη τους δημιουργεί μεγάλο κενό στην οργάνωση της αντιπυρικής προσπάθειας της χώρας μας.
- **Διάνοιξη αντιπυρικών ζωνών** και συντήρηση των υφισταμένων καθώς και διάνοιξη αντιπυρικών **δασικών δρόμων** αλλά και συντήρηση των υπαρχόντων σε δάση όπου η προσέγγιση των πυροσβεστικών μέσων δεν είναι δυνατή λόγω έλλειψης δασικού οδικού δικτύου.
- **Υλοποίηση μικρών τεχνικών έργων (οχετοί κλπ) για την βελτίωση και την αποκατάσταση της βατότητας των υφισταμένων δασικών δρόμων,** ώστε να είναι εύκολη η πρόσβαση των πυροσβεστικών μέσων για την αντιμετώπιση των πυρκαγιών.

- Κατασκευή **σημείων υδροδότησης** (υδατοδεξαμενές - υδρομαστεύσεις κλπ) και υλοποίηση όλων των απαραίτητων έργων για την συντήρηση και βελτίωση του δικτύου των σημείων υδροληψίας για τον ανεφοδιασμό των μέσων κατάσβεσης.
- **Καθαρισμοί παρεδάφιας βλάστησης** κατά μήκος δασικών δρόμων και άλλων περιοχών υψηλού κινδύνου.
- **Καλλιεργητικές επεμβάσεις** (υλοτομίες κλπ) σε δάση κωνοφόρων για την απομάκρυνση εύφλεκτης βιομάζας για λόγους προστασίας από δασικές πυρκαγιές.
- **Προμήθεια αναγκαίας υλικοτεχνικής υποδομής σύγχρονων μέσων ενημέρωσης και επικοινωνίας** (pc, laptop, tablet, ασύρματοι, ραδιοζεύξεις κλπ)
- Κατασκευή, συντήρηση και βελτίωση μονίμων συστημάτων επιτήρησης δασικών πυρκαγιών (παρατηρητήρια - πυροφυλάκια).
- **Προμήθεια καινοτόμων συστημάτων ανίχνευσης – εντοπισμού - παρακολούθησης δασικών πυρκαγιών** και έγκαιρης ειδοποίησης.
- **Διαρκής εκπαίδευση του προσωπικού** των δασικών υπηρεσιών.

Αθήνα, 20 Ιανουαρίου 2015

ΟΙ ΣΥΝΤΑΚΤΕΣ

1.	Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ	<u>Θ Ε Ω Ρ Ε Ι Τ Α Ι</u>
Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ Δ/ΝΣΗΣ
2.		

Ε Γ Κ Ρ Ι Ν Ε Τ Α Ι
Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ
ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ &
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΑΣΩΝ &
ΑΓΡΟΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ